

הזכות לפרטיות / פרו-סמינריון

The Right to Privacy
14115970

תשפ"א פרופ' מיכאל בירנהק

כל פעילות שלנו מייצרת שובל של מידע, ויש מי שאוסף אותו ומבקש להשתמש בו: נתוני תקשורת אצל ספקי שירות שונים (טלפון, אינטרנט, טלוויזיה), המדינה לצורך איתור מגעים של חולי קורונה, מידע שנמסר תוך כדי שירותים שאנחנו מקבלים מגורמי בריאות, ביטוח, בנק, או מהמדינה; מידע שמסרנו למעסיק (מידע על סטטוס אישי, מידע ביומטרי, מידע רפואי, ועוד), מידע שנחשף לרשויות המקומיות (למשל מצלמות מעקב במרחב הציבורי), ומידע שמסרנו ל"חברים" שלנו. סקרים מראים באופן עקבי שאזרחים מציינים את הזכות לפרטיות כחשובה מאוד בעיניהם. עם זאת, בדקו את הפעילות שלכם בפייסבוק בשבוע האחרון, או כל פעילות אחרת ברשת. זהו פרדוקס הפרטיות.

פרו-סמינריון שתי מטרתו. ראשית, ללמוד על הזכות לפרטיות, להבין אותה ואת מורכבותה. זה דיון עיוני בעיקרו. נפנה לדוגמאות שונות בחקיקה ובפסיקה, ונבחן סוגיות כמו פרטיות בקשר למאבק במגיפת הקורונה, פרטיות במקום העבודה, big data מצלמות בבתי ספר, ועוד. שנית, ללמוד מיומנויות מחקר משפטי, כתיבה אקדמית, והצגת המחקרים האישיים.

הסטודנטים/ות צריכים/ות להגיש הצעת מחקר קצרה תוך כחודש מתחילת הסמסטר; להשתתף בכל המפגשים, להציג את מחקרם/ן בכיתה לקראת סוף הסמסטר, ולכתוב עבודת מחקר קצרה, פרי מחקר עצמאי

הפרו-סמינר מזכה ב- 3 ש"ס.

דרישה מוקדמת: משפט חוקתי

מבנה הפרו-סמינר

לאחר הצגת מסגרת הפרו-סמינר ומטרותיו, נקדיש את עיקר השיעורים לדיון בסוגיות המפורטות בהמשך. לא נדון בכל הסוגיות, אבל הן מובאות כאן כדי להפנותכם/ן להיבטים נוספים של הפרטיות. על כל הסטודנטים/יות להיות מוכנים/ות לדיון. ההשתתפות (לא רק נוכחות, אלא השתתפות פעילה!) בדיון היא חלק בלתי נפרד מהפרוי"ס. במהלך הסמסטר נייחד מפגשים לדיון בבחירת נושא העבודה ובכתיבתה. בשיעורים האחרונים של הסמסטר תציגו את מחקרכם/ן (רפרט) כפי שיהיה באותו שלב.

מועדים והשתתפות

המפגשים ייערכו ביום ראשון, בשעות 14:15 – 15:45 **בזום**. ההשתתפות בכל המפגשים היא חובה. סטודנטים/יות שלא יוכלו להשתתף במפגש מסוים מחמת סיבה מוצדקת בלבד מתבקשים להודיע על כך מראש למרצה, בדואל. סטודנטים/יות שיעדרו מהמפגשים המקוונים ללא הצדקה לא יורשו להגיש עבודה, או שציונם יופחת על-פי שיקול דעתו של המרצה.

מועד הגשת הפרוי"ס הוא עד 14.3.2021 לתשומת לבכם, לי יש סמכות לאשר דחייה בלא יותר מאשר שבוע בלבד.

קשר: דואל: birnhack@tauex.tau.ac.il

מטלות וציון

- **הגשת הצעת נושא לעבודת המחקר האישית: עד ליום 26.11.2020 (כמובן, תוכלו להגיש קודם) על הסטודנטים להגיש "הצעת נושא" באורך של עד עמוד אחד (בדוא"ל). הגשת ההצעה במועדה היא תנאי הכרחי לסיום הפרו-סמינריון. ההצעה תציג את נושא המחקר, את השאלה המחקרית, תמצית של הדיון המוצע, ורשימת מקורות ראשונית.**

- **ציון:** ציון הפרו"ס מורכב מ-90% לעבודה הכתובה, ועוד 10% להשתתפות פעילה במפגשים והצגת המחקר העצמאי.

- **רפרט:** המפגשים האחרונים יוקדשו להרצאות הסטודנטים בנושאי מחקרם, לפי לוח זמנים שייקבע לאחר אישור הנושא.

- **הגשת העבודה הסופית:** יש להגיש את העבודה בצורה אלקטרונית בלבד: שלחו את העבודה אליי, עם עותק למזכירת השנתון, בקובץ Word בלבד. לאחר בדיקת העבודה, אחזיר את העבודה עם הערותיי והציון אליכם, באופן אלקטרוני, ובמקביל אשלח את הציון למזכירות.

עבודת המחקר במסגרת הפרו-סמינריון

□ בהמשך מצורף נספח (שנמצא גם במודל) של "כללי אצבע לכתובת עבודת מחקר במסגרת פרו-סמינריון". אנא עיינו בהם לפני הכתיבה, ושוב, לפני ההגשה אבקש להדגיש:

- **למען הסר ספק: העבודה צריכה להיות מקורית, במובן זה שהיא פרי יצירת/ה של הסטודנט/ית בלבד. כל ציטוט חייב להיות מלווה בהערות שוליים מתאימה, וכל רעיון שאינו משל הסטודנט/ית חייב בהערה בדבר מקורו. כמו כן, הכתיבה צריכה להיות עצמאית לחלוטין.**
- אין לכתוב עבודה בנושא דומה לסמינריון, פרו-סמינריון או עבודה אחרת שהגשתם בעבר במסגרת אקדמית כלשהי.
- פרטים טכניים לגבי אורך, פורמט העבודה, הערות שוליים וכדומה – במסמך "כללי האצבע".

תכנית הפרו-סמינריון

***** בתכנית עשויים לחול שינויים במהלך הסמסטר.**

סמסטר א		
א. פרטיות במשפט החוקתי וגם: הצגת הפרו"ס: מטרות, מבנה, מטלות, לוח זמנים	18.10.2020	1
ב. הצדקות הזכות	25.10.2020	2
ב. הצדקות הזכות - המשך	1.11.2020	3
ג. פרטיות במשפט הפרטי ד. הסכמה	8.11.2020	4
ה. פרטיות למתים ושיירים דיגיטליים	15.11.2020	5
ו. פרטיות במידע	22.11.2020	6
מועד אחרון להגיש הצעת מחקר	26.11.2020	=
ו. פרטיות במידע – המשך ז. הזכות להישכח וגם: איך מרצים?	29.11.2020	7
ח. פתרונות מחוץ למשפט	6.12.2020	8
חופשת חנוכה	13.12.2020	=
ט. אנונימיות	20.12.2020	9
י. פרטיות במרחב הציבורי	27.12.2020	10
יא. פרטיות מול זכויות אחרות: פומביות ההליך המשפטי וגם: איך כותבים עבודה?	3.01.2021	11
הרצאות סטודנטים/יות	10.01.2021	12
הרצאות סטודנטים/יות	17.01.2021	13
סיום סמסטר א	17.01.2021	=
מועד הגשת העבודה	14.03.2021	=

רשימת קריאה

פריטים המסומנים בסימן # הם קריאת רשות.

לפני הדיון המשפטי, אם טרם קראתם.ן או צפיתם.ן, אלה מומלצים במיוחד.

ספרים!

- פרנץ קפקא, הטירה (1926)
- ג'ורג' אורוול, 1984 (1949)
- Dave Eggers, The Circle (2013)

סרטים!

- The Conversation, Director: Francis Ford Coppola (1974)
- [The Truman Show](#), Director: Peter Weir (1998)
- [Minority Report](#), Director: Steven Spilber (2002)
- [Enemy of the State](#), Director: tony Scott (2006)
- [The Lives of Others](#), Director: Florian Henckel von Donnersmarck (2006)
- [Snowden](#), Director: Oliver Stone, 2016
- [The Great Hack](#), Directors: Karim Amer, Jehane Noujaim (2019)

תוכן

5	א. פרטיות במשפט החוקתי
5	ב. הצדקות הזכות
7	ג. פרטיות במשפט הפרטי
8	ד. הסכמה
9	ה. פרטיות למתים ושיירים דיגיטליים
10	ו. פרטיות במידע: מבוא
11	ז. הזכות להישכח
11	ח. פתרונות מחוץ למשפט?
11	ט. אנונימיות
12	י. פרטיות במרחב הציבורי
12	יא. פרטיות מול זכויות אחרות
14	יב. מידע ביומטרי
15	יג. פרטיות במקום העבודה

א. פרטיות במשפט החוקתי

נפתח בהיבטי פרטיות בתקופת הקורונה. לימדו היטב את סעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, עיינו בחוק הסמכת השב"כ, קיראו את הפסקאות מתוך עניין **בן מאיר נ' ראש הממשלה** [שעסקו בגלגולים קודמים של מעקב השב"כ, לא לפי החוק הנ"ל, שהתקבל רק אחרי פסק הדין], ואת מדיניות הפרטיות של "המגן". נשוב לסוגיות העקרוניות שמתעוררות כאן במהלך הקורס.

1. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, ס' 7:

7. פרטיות וצנעת הפרט

- (א) כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו.
- (ב) אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו.
- (ג) אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו.
- (ד) אין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו.

2. חוק הסמכת שירות הביטחון הכללי לסייע במאמץ הלאומי לצמצום התפשטות נגיף הקורונה החדש וקידום השימוש בטכנולוגיה אזרחית לאיתור מי שהיו במגע קרוב עם חולים (הוראת שעה), תש"ף-2020, ס' 1, 2 (הגדרות: "חולה", "מגע קרוב עם חולה", "מידע טכנולוגי", "נתוני התקשורות", "נתוני זיהוי", "נתוני מיקום", "פרטי בקשה לקבלת סיוע"), 3-8, 12, 13-18, 20

3. בג"ץ 2109/20 בן-מאיר נ' ראש הממשלה (26.4.2020), פס' 0-2, 7, 14-15, 33, 35-42 לפסק דינה של הנשיאה חיות; פס' 1-4 לפסק דינו של השופט סולברג.

4. "המגן" – הצהרת פרטיות

5. # מיכאל בירנהק "פרטיות במשבר: הנדסה חוקתית והנדסת פרטיות" **משפט וממשל** (יתפרסם ב-2020)

6. # מיכאל בירנהק "פרטיות: תמונת מצב" **משפט, חברה ותרבות** ב' 9 (2019)

ב. הצדקות הזכות

המחקר האקדמי על מהותה של הפרטיות החל בתהייה מושגית: האם יש בכלל צורך במושג נפרד, המגן על שורת אינטרסים שכבר מוגנים באמצעות כללים משפטיים אחרים? או בניסוח אחר: מה מותר הפרטיות על זכויות אחרות? מאמרם של וורן וברנדייס משנת 1890 ייסד את הזכות המשפטית (נורמה חברתית הייתה עוד קודם), ואת השאלה המושגית. זהו מאמר היסוד בכל דיון בזכות לפרטיות. על מה ביססו הכותבים את הזכות לפרטיות? כיצד הצדיקו אותה? מהי הפרטיות בעיניהם? האם יש מקום לחפיפה בין מושגים משפטיים בכלל? ובקשר לפרטיות? ראו את עמדת בית המשפט העליון בעניין *ועקנין*, בקשר לפרשנות המושג "הטרדה אחרת" שבס' 2(1) לחוק הגנת הפרטיות (פסק הדין מוקדם לחוק היסוד).

הפרטיות היא מושג עשיר ועמום בו-זמנית. הבדיקה המושגית והסיווגים השונים קידמו אותנו צעד אחד בהבנת הפרטיות, אבל עדיין רב הנסתר על הגלוי. לפיכך, נפנה לחקור את יסודותיה העיוניים של הזכות. נבחין בין מעגלים שונים של הצדקות (מעגלי האדם, הקשרים הבין-אישיים, הקהילה, והמדינה), ונקשר אותם למקורות האיום על הפרטיות (המדינה, השוק, "החברים" שלנו), ותוך כדי, נעמיד את הזכות במבחן הביקורת.

כללי

7. Samuel D. Warren & Louis D. Brandeis, *The Right to Privacy*, 4 HARV. L. REV. 193 (1890)

8. ד"ר 9/83 *ועקנין נ' בית הדין הצבאי לערעורים*, פ"ד מב(3) 837 (1988), פס' 1, 5-6 בדעת הרוב של הנשיא שמגר

9. 8954/11 *פלוני נ' פלונית* (2014), פס' 74-80, 84 ("פרשת הספר הגנוז")

10. # מיכאל בירנהק, *מרחב פרטי: הזכות לפרטיות בין משפט לטכנולוגיה* (2010), *פרק ד*, עמ' 115-125, ולאחר מכן, *פרק ב*, עמ' 82, 85-86

מעגל היחיד

ההצדקות המרכזיות של הפרטיות מתמקדות באדם עצמו. ההצדקות כאן רלוונטיות לכל מקורות האיום על הפרטיות שלנו. הפילוסוף האנגלי ג'רמי בנת'האם הציע את הפן-אופטיקון למבנה של בית סוהר (ראו תרשים). את הקשר בין ההצעה לבין פרטיות ערך הפילוסוף הצרפתי מישל פוקו. אלן וסטין הציע להבין את הפרטיות כשליטה, מושג שנתקל בביקורת, בעיקר אמריקנית – ראו את ביקורתו של הרצוג. רות גביון הדגישה את הגישה של אחרים אל האדם (רשות). ג'פרי רוזן מדגיש פן קרוב במושג הפרטיות, אגב דיון בפרשת מוניקה לוינסקי (רשות).

11. תרשים של *הפן-אופטיקון*

12. הגדרתו של אלן וסטין (Westin):

"The claims of individuals, groups, or institutions to determine for themselves when, how and to what extent information about them is communicated to others."

13. Woodrow Hartzog, *The Case Against Idealising Control*, 4 EU. DATA PROTECTION L. REV. 423 (2018)

14. מישל פוקו *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר* 214-222 (דניאלה יואל מתרגמת, 2015)

15. # רות גביון "הזכות לפרטיות ולכבוד", בתוך *זכויות אדם בישראל – קובץ מאמרים לזכרו של חמן שלח 61* (האגודה לזכויות האזרח בישראל, תשמ"ח)

16. # JEFFREY ROSEN, THE UNWANTED GAZE: THE DESTRUCTION OF PRIVACY IN AMERICA 3-25 (2001)

מעגל הקשרים הבין-אישיים

מעגל שני שבו חשובה הפרטיות היא הקשרים שלנו עם אנשים אחרים. סוג אחד של קשרים כאלה הוא במסגרות מקצועיות, כמו יחסי עו"ד-לקוח, או רופאה-מטופל, וסוג אחר הוא ביחסים אינטימיים. ראינו מופע אחד של היחסים האלה, בעניין *פלונית נ' בד"ר נתניה*. מופע נוסף, שגם הוא מתעורר רק כשהיחסים עלו על שרטון, הוא עניין "הספר הגנוז".

17. ע"א 8954/11 פלוני נ' פלונית (2014), פס' 1-10, 85-90, 144-147
18. # יעל ברוידא-בהט "מעבר לקהילתנות ולאינדיבידואליזם: התפיסה המורכבת של משפחה ושל הזכות לפרטיות בתוך המשפחה" משפט, חברה ותרבות ב 311 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)
19. # איילת בלכר-פריגת "הזכות לפרטיות במשפחה", משפט, חברה ותרבות ב 339 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)

מעגל הקהילה

המעגל הבא בו הפרטיות חשובה הוא הקהילה. העמדה הקהילתנית מתייחסת לקבוצה בכובד ראש, ורואה ערך רב בקיומה של הקבוצה ככזו. אין כאן בהכרח העמדה של הכלל לפני הפרט (כלומר, זו לא גישה קומוניסטית-סובייטית), אלא הערכה של שיתוף הפעולה האנושי. ראו את הערותי המסכמות בנושא, ובקריאת הרשות תוכלו לעיין בתמצית הרעיון הקהילתני בהקשר הפרטיות, מפי פרופ' אמיתי עציוני, ממייסדי הזרם הקהילתני, ויישום, בהקשר של בתים משותפים בישראל.

20. בירנהק, מרחב פרטי, עמ' 141-146

21. # AMITAI ETZIONI, THE LIMITS OF PRIVACY 183-215 (1999)

22. # דורית גרפונקל "חברת המעקב נכנסת הביתה: פרטיות בבתי משותפים בעידן המצלמות והמגדלים" משפט, חברה ותרבות ב 413 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)

מעגל המדינה

הדימוי של "האח הגדול" מגלם את החשש מהמדינה: בדמוקרטיה הליברלית המדינה נתפסת כאיום על חירות הפרט. אחד האמצעים המשפטיים המרכזיים למנוע את האיום הזה הוא הגדרת הזכות לפרטיות כזכות יסוד, ועיגונה כזכות חוקתית. ראינו מופע מרכזי אחד – בקשר למעקב השב"כ בימי הקורונה. ראו את הגדרת הזכות באמנות בין-לאומיות מרכזיות, והשוו להוראה החוקתית הישראלית.

23. חוקיסוד: כבוד האדם וחירותו ס' 7

24. חוק הגנת הפרטיות, ס' 24: "חוק זה חל על המדינה"

25. החוקה האמריקנית, התיקון הרביעי:

The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no warrants shall issue, but upon probable cause, supported by oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons to be seized.

26. אמנת זכויות האדם של מועצת אירופה (ECHR, 1950):

8.1 Everyone has the right to respect for his private and family life, his home and his correspondence.
8.2 There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as is in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

27. צ'ארטר זכויות האדם של האיחוד האירופי (2000), סעיף 7:

Everyone has the right to respect for his or her private and family life, home and communications.

ג. פרטיות במשפט הפרטי

אחרי הדיון החוקתי והעיון בהצדקות הזכות, נעבור למשפט הפרטי. התשובה המשפטית לאיומי הפרטיות במגל שבין אדם לחברו, נמצאת בפן הנזיקי של הזכות לפרטיות. קיראו היטב את חוק הגנת הפרטיות: שימו לב למבנה החוק, לכלל פסלות הראיות, להגנות אפשריות, ולסעדים.

הסיווג הקלאסי הוא של ויליאם פרוסר (Prosser), שנקלט ב-Second (Restatement) האמריקני. כיום, מקובל לסווג את הפרטיות לכמה קטגוריות: פרטיות במקומות, פרטיות בתקשורת, פרטיות בהחלטות (בארצות הברית), ופרטיות במידע (שבה נדון בנפרד). פרופ' דניאל סולוב (Solove) הציע טקסונומיה עדכנית לזכות לפרטיות, לפי מספר קטגוריות וקטגוריות-משנה. אילו מהקטגוריות לפי הסיווג פרוסר ושל סולוב מוכרות במשפט הישראלי? האם יש קשר בין הקטגוריות השונות? כיצד מתיישבים הסיווגים השונים עם "הטענה המושגית"?

בחוק יש מונחים עמומים שטעונים פרשנות. כמקרה מבחן, נדון ב"רשות היחיד" מול "רשות הרבים". מה מבדיל ביניהם? קיראו את פסקי הדין ואת הטקסט הקצר של חתן פרס ישראל בצילום, אלכס ליבק. מונח מפתח אחר הוא "ענייני הפרטיים של אדם".

בחומר הרשות נזכר פסק הדין בעניין *Katz*, שקבע את המבחן האמריקני להכרה בפרטיות: הציפייה הסובייקטיבית הסבירה (reasonable expectation). המבחן נקבע שם בהקשר חוקתי, אבל הלחל גם להקשר הפרטי. האם ראוי לקלוט את המבחן בדין הישראלי?

חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. 28

29. Restatement (Second) on Torts, section 652A:

a. unreasonable intrusion upon the seclusion of another, as stated in §652B; or
b. appropriation of the other's name or likeness, as stated in §652C; or
c. unreasonable publicity given to the other's private life, as stated in §652D; or
d. publicity that unreasonably places the other in a false light before the public, as stated in §652E.

30. Daniel Solove, Taxonomy of Privacy – טבלה במודל, מתוך

Daniel Solove, *A Taxonomy of Privacy*, 154 U. PENN. L. REV. 477 (2006)

31. בירנהק, מרחב פרטי, פרק ב, עמ' 67-77

32. בג"ץ 6650/04 פלונית נ' בית הדין הרבני האזורי נתניה (2006), פס' 0-4, 8-13, 20-25, 34

33. ת"א 15-03-8419 (שלום, ת"א) מזרחי נ' וואלה! תקשורת בע"מ (2018)

34. ע"א 1697/11 א. גוטסמן אדריכלות בע"מ נ' ורדי (2013), פס' 0-3, 12 - סוף

35. רע"א 6902/06 צדיק נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ (2008)

36. אלכס ליבק "קול פרטי: צילום רחוב" משפט, חברה ותרבות ב 457 (2019)

37. # ת"א (שלום ת"א) 12-01-19394 סעדון נ' מעריב - הוצאת מודיעין בע"מ (2017), פס' 1-13, 44, 52, 56-62

38. # ת"א (שלום ת"א) 02-159607 יפת נ' ידיעות אחרונות בע"מ (2014), פס' 1-5, 26-36

39. # *Katz v. United States*, 389 U.S. 347 (1967) (Harlan, J., concurring)

ד. הסכמה

ס' 1 לחוק הגנת הפרטיות קובע כי "לא יפגע אדם בפרטיותו של זולתו ללא הסכמתו", וס' 3 קובע: "הסכמה – מדעת, במפורש או מכללא". מהי הסכמה? האם בסביבה דיגיטלית בכלל ובסביבה של Big Data יש לה עדיין משמעות? ראו גם את הגדרת הרגולציה האירופית (GDPR), שעוד נשוב אליה בהרחבה. האם אדם יכול לחזור בו מהסכמתו? ראו את עניין אפריאט, שעוסק בשאלה של אחצון (outing).

40. חוק הגנת הפרטיות, ס' 1, 3

41. [GDPR](#), Art. 2(11): 'consent' of the data subject means any freely given, specific, informed and unambiguous indication of the data subject's wishes by which he or she, by a statement or by a clear affirmative action, signifies agreement to the processing of personal data relating to him or her;

42. ת"א (שלום, י-ם) 6023/07 [אפריאט נ' ידיעות אחרונות בע"מ](#) (2008)

43. בירנהק, [מרחב פרטי](#), פרק ג, עמ' 99-106

ה. פרטיות למתים ושיירים דיגיטליים

האם הפרטיות שורדת את המוות? במישור הפילוסופי-משפטי, זו שאלה נכבדה, שקשורה לזכויות מתים בכלל. במישור המעשי: האם במוותו של אדם ההגנה על המידע שלו ועל המידע עליו פוקעת? השאלה מתחדדת יותר בהקשר הדיגיטלי: האם בני משפחה יכולים לגשת לתכתובות דיגיטליות (דוא"ל, צ'אטים, שיחות אישיות ברשתות החברתיות, אתרי היכרויות ועוד) אחרי מות יקירם? ראו את המסגרת המשפטית, את עמדת הפסיקה, ואת הפתרונות של גוגל ופייסבוק, וממצאי מחקר ישראלי בנושא. מה תציעו למעצבי המדיניות?

44. חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962, ס' 1: "כל אדם כשר לזכויות ולחובות מגמר לידתו ועד מותו."

45. חוק הגנת הפרטיות, ס' 2א, 25

46. רע"א 1917/92 [סקולר נ' גרבי](#), פ"ד מז(5) 764, 772 (1993). דובר בסכסוך ירושה בין ילדיהם מנישואין קודמים של בני הזוג המנוחים. אחד הצדדים ביקש לעיין בספרי הבנקים בקשר לחשבונות המנוחים, והתעוררה שאלת הפרטיות שלהם. השופט גולדברג:

"בבואנו לדון בסעיף 2(8) לחוק הגנת הפרטיות יש להסיר מיד טענה שטען בא-כוחם המלומד של המבקשים, והוא כי סעיף זה אינו מגן על מי שנפטר, שכן נוקט הוא לשון 'אדם', ואין לך 'אדם' אלא מי הוא בחיים. פירוש זה, שמשמעו כי זכות הפרטיות שהייתה לאדם בחייו על-פי החוק הופכת למרמס לאחר מותו, נוגד את תכלית החוק. זכות הפרטיות האמורה אינה עוברת מן העולם יחד עם בעל הזכות, והיא ממשיכה להיות מוגנת גם אחרי מותו. אלא שבמקומו של בעל הזכות 'המקורי', שעם מותו אינו כשר עוד לזכויות (ראו סעיף 1 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962), באים יורשיו תחתיו כבעלי אותה זכות שהייתה למורישם".

47. ה"פ (שלום, ת"א) 12-05-29490 [עזבון פלונית נ' פלדמן-קופלר](#) (2012)

48. ה"פ (מחוזי, ת"א) 12-02-50725 [שוורצמן נ' פסגות קופות גמל ופנסיה בע"מ](#) (2012)

49. [Google Inactive Account Manager](#)

50. [Facebook: Digital Legacy](#)

51. מיכאל בירנהק וטל מורס "זיכרונות דיגיטליים: גורלם של תוכן ומידע אישיים אחרי המוות" 27-25, 66, 81-72, 89 (איגוד האינטרנט הישראלי, 2018)

1. פרטיות במידע: מבוא

הגנת המידע האישי (personal data) נמצאת כיום במרכז השיח בנושא פרטיות. מדוע יש צורך בהגנה? איך כדאי וראוי להסדיר את איסוף המידע, עיבודו, והשימוש בו? בעולם יש כיום שורה של כללים והצהרות שמבקשות להסדיר את הנושא. לכל הסדר דגשים משלו, אבל הסך-הכל מצטרף למה שמכונה כללי מידע ופרטיות הוגנים (Fair Information Practices, או בקיצור FIPs). ראשיתם בכללי ה-OECD משנת 1980 (וגרסה מעודכנת משנת 2013), המשכם בכללים של האו"ם משנת 1990, בדירקטיבה האירופית משנת 1995, שהוחלפה ברגולציה (GDPR) במאי 2018, ועוד.

עקרונות הפרטיות מגולמים במידה מסוימת גם בחוק הישראלי. לימדו היטב את ההסדר שבפרק ב של החוק. שימו לב לנקודות הבאות: מהי הגדרת מידע? מהו מידע רגיש? מהן החובות המוטלות על אוספי מידע, מחזיקי מאגרים ובעליהם? מהן זכויות מושאי המידע (data subjects)? באופן רחב יותר: מה תכלית ההסדר? ראו את פסק הדין בעניין א"ד.א"א. בחוק הישראלי יש גם דרישת רישום. ראו גם את התקנות בעניין אבטחת מידע, שנכנסו לתוקף במאי 2018.

ההסדר האירופי הוא ה-GDPR (General Data Protection Regulation). קראו את הסעיפים הנבחרים, והשוו לחוק הישראלי. מהם מושגי היסוד של הרגולציה? מהו "מידע אישי"? מתי מופעל הדין? מה החובות שמוטלות על מעבדי המידע (data controllers), מה הזכויות של מושאי המידע? האם ההסדר רלוונטי בסביבה של נתוני עתק (ביג דאטה)? בינתיים, בארצות הברית יש דיון ער בשאלה אם לחוקק חוק פדרלי דומה. המדינות לא מחכות, וקליפורניה מובילה את הדרך עם חוק בנושא שנכנס לתוקף בינואר 2020.

נוכח הקיפאון החקיקתי בישראל, הציע צוות מומחים הצעת חוק מפורטת, במסגרת המכון הישראלי לדמוקרטיה. מי מכסן שיכתבו בנושא קשור – מוצע לעיין. ראו גם תזכיר חוק שפרסם משרד המשפטים.

כעת נוכל להשוות: האם ישראל עומדת בתקן האירופי? לאיחוד האירופי מסגרת שעיקרה הוא ש"המשפט נצמד למידע", מה שעורר קושי בהעברת מידע לארצות הברית. הפתרון שנמצא היה של "נמל מבטחים", וזה החזיק מעמד כ-15 שנה, עד שבית הדין האירופי פסל אותו, בין היתר בעקבות "גלי ההדף" של פרשת סנודן. הסדר זה הוחלף בהסדר אחר, *Privacy Shield*, אבל בקיץ האחרון, גם זה נפסל. ראו את עניין *Schrems* בחומר הרשות.

דירקטיבה (Directive) היא אחת מדרכי החקיקה בקהילה האירופית. הדירקטיבה קובעת יעדים מחייבים, אבל איננה מפרטת כיצד להשיגם. הדירקטיבה מחייבת את המדינות החברות בקהילה להתאים את חוקיהן לעקרונות אלה תוך פרק זמן מסוים, אבל איננה חלה באופן ישיר במישור המדינתי. לכן מתחייבת פעולת "קליטה" לתוך המשפט המקומי בכל אחת מהמדינות החברות. כך מושגת הרמוניה בין חוקי המדינות, אבל נשמרת עצמאותן ושיקול דעתן בקשר ליישום.

רגולציה (Regulation) ל"רגולציה" יש תחולה ישירה בכל המדינות החברות באיחוד. כך מושגת הרמוניזציה מהירה ומלאה יותר.

52. חוק הגנת הפרטיות, ס' 7-17, 24, 31א, 31ב, 36
53. [תקנות הגנת הפרטיות \(אבטחת מידע\)](#), התשע"ז-2017, תקנות 1-4, 6, 11
54. עת"מ (מחוזי, ת"א) 11-02-24867 [איי. די. איי נ' רשם מאגרי המידע](#) (2012)
55. [GDPR](#), Articles 1-2, 4(1), 4(2), 4(4), 4(7), 4(11), 4(21), 5-7, 9, 15-17, 44-45, 51
שימו לב: ההפניה היא לסעיפי הרגולציה, ולא לסעיפי הפתיחה הארוכים. סעיפי הרגולציה מתחילים בעמ' 32 של הקובץ הנ"ל
56. # רחל ארידור הרשקוביץ, תהילה שוורץ אלטשולר [הצעת חוק הגנת הפרטיות](#), [התשע"ט-2019](#) (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2019)

57. [תזכיר חוק הגנת הפרטיות \(תיקון מס'\) \(הגדרות וצמצום חובת הרישום\), התש"ף-2020](#)
58. # רותם מדזיני "משטרי הגנת המידע באירופה: מעקרונות לתהליכים" [משפט, חברה ותרבות](#) ב 37 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)
59. # בירנהק, [מרחב פרטי](#), [פרק ז](#); עמ' 191-197; [פרק ח](#); [פרק ט](#); עמ' 225-236
60. # [OECD on Privacy](#) (including 2013 Guidelines)
61. # C-311/18 [Data Protection Commissioner v Facebook Ireland and Schrems](#) (2020)
- ז. [הזכות להישכח](#)
- נבחן חידוש אחד של הרגולציה, "הזכות להישכח". בית הדין האירופי הכיר בזכות בשנת 2014, אז עוד לפי הדירקטיבה משנת 1995 בקשר להסרת קישור ממנוע חיפוש, לאתר שהיה בו מידע אישי. ראו את הגרסה הערוכה של פסק הדין במודל, את הטיפול של גוגל לטיפול בנושא, את ההרחבה שיש ב-GDPR, ובישראל, את המקרה המתסכל של עו"ד מילר.
62. Google Spain v. Gonzalez (ECJ, 2014), גרסה ערוכה במוודל
63. [Google Transparency Report FAQ](#)
64. [Google Transparency Report – statistics](#)
65. [GDPR](#), Article 17
66. ה"פ (מחוזי ת"א) 16-07-22632 [יונתן מילר נ' הוצאת עיתון הארץ בע"מ](#) (2016)
- ח. [פתרונות מחוץ למשפט?](#)
- עד כה ראינו בעיקר תשובות משפטיות לאתגרי הפרטיות. בצד זה, יש פתרונות אחרים: הסדרה פרטית (ראו את תכנית החותם של TrustE, גילשו באמצעות אנונימיזור, קיראו על TOR, והסבר פשוט (רשות) בבלוג של נעסר); פתרונות ארגוניים, כמו תסקיר הגנת פרטיות – Privacy Impact Assessment - PIA; הסדרה טכנולוגית בדמות Privacy Enhancing Technologies (PETs); או בדרך של הנדסת פרטיות (Privacy by Design). הרעיון הוא עיצוב הטכנולוגיה מלכתחילה, כך שתגן על הפרטיות. זו הגישה שהנחתה בפועל את משרד הבריאות בפיתוח "המגן". קיראו את העקרונות שהצביעה עליהם נציבת המידע של אונטריו, קנדה. איך לתרגם את הרעיון למעשה? בית המשפט המחוזי אימץ את הגישה כעיקרון משפטי מחייב במשפט הציבורי.
67. [TrustE](#); [TOR Project](#); <https://2ip.io/anonim/>
68. הרשות להגנת הפרטיות, [תסקיר השפעה על הפרטיות](#) (2015)
69. אן קאווקיאן, [Privacy by Design](#)
70. [GDPR](#), Articles 25, 32-33, [35](#) [ולא לסעיף](#), [ההפניה היא לסעיפי הרגולציה](#), [ולא לסעיף](#) של הקובץ הנ"ל [32](#) [ההפתיחה הארוכים](#). [סעיפי הרגולציה מתחילים בעמ'](#)
71. עת"מ (מנהלי, ת"א) 17-06-28857 [עמותת חברות הסייעוד נ' משרד הביטחון](#) (2019), פס' 16, עמ' 74-89 (במיוחד פסקה 16.8)
72. # נעסר, בלוג: לפני אתחול [\(הסבר על TOR\)](#)
73. # Michael Birnhack, Eran Toch, Irit Hadar, [Privacy Mindset, Technological Mindset](#), 55 JURIMETRICS 55 (2014)
74. # מיכאל בירנהק "הנדסת פרטיות ציבורית: המקרה של העברת מידע ממרשם האוכלוסין" [דין ודברים](#) יב 15 (2019)
- ט. [אנונימיות](#)
- כפי שראינו, מידע בלתי מזהה, שגם אינו בר-זיהוי, אינו כפוף לדיני הגנת המידע האישי. האם מידע מזהה שעובר תהליך של התממה (אנונימיזציה) אכן פטור מהדינים האלה? ראו את עניין [הדסה](#) ואת עניין [גוסמן](#).

אחד המצבים המעניינים, שבאינטרנט מתעצמים עוד יותר, הוא היכולת להישאר אנונימיים, או ליתר דיוק, אנונימיים באופן יחסי. מהי אנונימיות? האם, ניתן לגזור את האנונימיות מתוך ההצדקות לזכות לפרטיות? האם ראוייה הגנה משפטית לאנונימיות? מה העמדה המשפטית בפועל באשר לאנונימיות? מה משמעותה של אנונימיות בסביבה הדיגיטלית? בקרו (שוב) באתר לאנונימיזציה של הגלישה. האם מושג האנונימיות עדיין תקף? אנשי הטכנולוגיה ספקנים, ולימדו את המשפטנים על האפשרות לדה-אנונימיזציה.

בעיה אחת שמתעוררת בסביבה הדיגיטלית היא הקושי להגיע לגולשים האנונימיים. הפתרון: לחפש אצל ספקי השירות. ראו את עניין רמ' מור, ואת ההתייחסות בהקשר לא דיגיטלי בעניין *גוטסמן* שכבר פגשנו, ואת ההסדר המפורט שמחקק ב-2019 בקשר לזכות יוצרים.

75. רע"א 7828/17 [הסתדרות מדיצינית הדסה נ' פלוני](#) (2018), פס' 4-1, 12-16, 25-31

76. רע"א 4447/07 [מור נ' ברק אי.טי.סי.](#) [9591] [החברה לשירותי בזק בינלאומיים בע"מ](#) (2010), בפסק דינו של המשנה לנשיאה ריבלין: פס' 1, 10-16, 22, 25, 34; בפסק דינו של השופט רובינשטיין: פס' נא-נג, נז-ס

77. ע"א 1697/11 [א. גוטסמן אדריכלות בע"מ נ' ורדי](#) (2013), פס' 21-23

78. ס' 60א-60ח לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007 (שתוקנו בתיקון מס' 5, התשע"ט-2019)

79. # שרון בר-זיו וטל זירסקי ["פרטיות במשבר זהות – אסטרטגיות הסדרה בעידן ההתממה" משפט, חברה ותרבות](#) ב 125 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)

י. פרטיות במרחב הציבורי

ראינו את האבחנה (הלא חדה) בין רשות היחיד לרשות הרבים. כאשר מוסכם שאנחנו ברשות הרבים – האם ראוי שתהיה לנו פרטיות שם? מצלמות אבטחה/מעקב (CCTV) מותקנות כפטריות אחרי הגשם בערי ישראל, בכבישים, בבתי ספר, פעוטונים, ובאינספור מקומות אחרים. "העיר החכמה" (Smart City) משנה את המרחב העירוני. בדיון נתמקד במצלמות המעקב. קראו את הנחיית רשם מאגרי המידע, וחפשו באתר האינטרנט של הרשות המקומית בה אתם גרים, כיצד היא מתייחסת למצלמות (בד"כ זה מופיע באתרי הרשויות תחת "ביטחון"). ראו את חוזר מנכ"ל משרד החינוך ממאי 2015, ומחקרים בנושא. האם המצלמות מועילות?

80. [הנחיית רשם מאגרי המידע 4/2012 שימוש במצלמות אבטחה ומעקב ובמאגרי התמונות הנקלטים בהן](#), עמ' 1-12 (השאר: רשות)

81. גילשו באתר הרשות המקומית בה אתם גרים; חפשו לראות התייחסות למצלמות, למשל: [תל אביב, ראשון לציון, נס ציונה](#)

82. [חוזר מנכ"ל משרד החינוך 85-3.7 מצלמות במוסדות חינוך](#) (מאי 2015)

83. # הרשות להגנת הפרטיות [מדריך הגנת הפרטיות לעיר החכמה](#) (2018)

84. # מיכאל בירנהק ["פרטיות בעיר הדיגיטלית" מחקרי משפט](#) לד (יתפרסם ב-2021)

85. # Michael Birnhack, Lotem Perry-Hazan & Shiran German Ben-Hayun, [CCTV Surveillance in Israeli Primary Schools: Normalization, Resistance, and Children's Privacy Consciousness](#), 44 OXFORD REV. EDU. 204 (2018)

86. # Lotem Perry-Hazan & Michael Birnhack, [The Hidden Human Rights Curriculum of Surveillance Cameras in Schools: Due Process, Privacy, and Trust](#), 47 CAMBRIDGE J. EDU. 47 (2018)

87. # Lotem Perry-Hazan & Michael Birnhack, [Privacy, CCTV, and School Surveillance in the Shadow of Imagined Law](#), 50(2) LAW & SOC. REV. 415 (2016)

יא. פרטיות מול זכויות אחרות

מה קורה בהתנגשות בין הפרטיות לזכויות יסוד, כמו חופש הביטוי, או בהתנגשות עם אינטרסים ציבוריים חשובים, כמו פומביות הליכים משפטיים? נבחן התנגשויות חוקתיות מסוגים שונים.

פומביות ההליך המשפטי

האם ראוי לפרסם פסקי דין עם שמות הצדדים? הנגישות הדיגיטלית של פסקי הדין שינתה בפועל את האיזון הקודם בין הפרטיות לפומביות. האם ראוי "לתקן" את השינוי? כיצד?

88. חוק יסוד: השפיטה, סעיף 3: "בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק"

89. חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984:

68. (א) בית משפט ידון בפומבי.
(ב) בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך באחת מאלה:
(1) לשם שמירה על בטחון המדינה;
(2) לשם מניעת פגיעה ביחסי החוץ של המדינה;
(3) לשם הגנה על המוסר;
(4) לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע ...
...
70(א) לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט.
(ג) לא יפרסם אדם שם או מספר זהות של בעל דין התובע פיצויים בשל נזקי גוף, למעט פיצויים בשל עוגמת נפש, אלא אם כן ניתנה הסכמתו של אותו בעל דין לפני הפרסום או ברשות בית המשפט.
(ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.

90. רע"א 482/13 [אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' פלוני](#) (2013), פסי' 3-1, 8-15
91. ע"פ 8225/12 [חברה פלונית בע"מ נ' פלונית \(קטינה\)](#) (2013), פסי' 2-1, 10-29 לפסק דינו של השופט פוגלמן
92. בג"ץ 5870/14 [חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט](#) (2015), פסי' א-ד, יד-טו, כ-כה, ל-מג
93. ע"ע 18-07-37105 [ידיעות אינטרנט נ' צפירה](#) (2019), פסי' 11-1, 28-35, 49-67
94. # ע"ע 16-05-9834 (בית הדין הארצי לעבודה) [מענית נ' פלונית וד"ר זמיר](#) (2018)
95. # מיכאל בירנהק ["חשיפה מקוונת וחשיפה משפטית: על פרטיות ופומביות של פסקי דין ברשת"](#), משפטים מח 31 (2018)

חופש ביטוי

זה הזמן לשוב לפרשת הספר הגנוז, שבו הייתה התנגשות חזיתית בין חופש הביטוי לפרטיות. סוגיה אחרת היא פרטיותם של אנשי ציבור (נבחרים, ממונים, וידוענים אחרים) – ראו את עניין [דרוקר](#) (ובחומר הרשות: [הארץ נ' משרד החוץ](#)). דוגמה נוספת לעימות בין פרטיות אנשי הציבור לאינטרסים ציבוריים בא לידי ביטוי בסוגית ההפגנות מול בתיהם הפרטיים של אנשי ציבור (ראו את פסקי הדין בעניין ההפגנות בקרבת ביתו של היועץ המשפטי לממשלה).

96. חוק הגנת הפרטיות, ס' 2, א2, 18-20
97. ע"א 8954/11 [פלוני נ' פלונית](#) (2014), פסי' 121-122, 125-133, 136, 155, 161-163
98. ע"מ 7678/16 [דרוקר נ' הממונה על יישום חוק חופש המידע במשרד ראש הממשלה](#) (2017), פסי' 9-1, 14, 19-32, ופסק דינו של השופט הנדל
99. בג"ץ 1983/17 [נפתלי נ' היועץ המשפטי לממשלה](#) (2017)

100. בג"ץ 6536/17 [התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' משטרת ישראל](#) (2017), במיוחד פס' 16-17 לפסק דינו של השופט דנציגר
101. # עע"ם 2975/15 [הוצאת עיתון הארץ וברק רביד נ' משרד החוץ](#) (2016)
- רכילות**
- אחד המצבים שבהם הזכות לפרטיות נפגעת היא פרסום שנתפס בדרך כלל כנחות: רכילות. זה הזמן להיזכר ברכילויות מהזמן האחרון, לקרוא את מדור הרכילות בכמה אתרים. האם זו פרטיות שראויה להגנה או ביטוי שראוי להגנה? רכילות היא עניין רציני, ויש הטוענים שיש לה ערך חיובי. ראו את מאמרו של אהרן בן-זאב, ואת תשובתו של דני סטטמן, וקראו על הנסיכה ממונקו, בפסק הדין של בית הדין האירופי לזכויות אדם. מה היה גורל התיק לפי הדין הישראלי?
102. אהרן בן-זאב "על טבעה של הרכילות", בתוך **רכילות** (עורכים: אהרן בן-זאב, אבינועם בן-זאב, 1993)
103. דני סטטמן "רכילות, לשון הרע ומוסר" **עיון** מג 399 (תשנ"ה)
104. [Von Hannover v. Germany \(No. 2\)](#) (Strasbourg, 2012)
- יב. מידע ביומטרי**
- תווי הפנים שלנו, טביעת האצבע, הגיאומטריה של כף היד, קשתית העין, צורת ההליכה שלנו, הקול שלנו, וכמובן, ה-DNA: האם הם מידע פרטי? אפיינו את סוגי המידע השונים. חזרו להצדקות הזכות לפרטיות: האם יש הצדקה להתייחס לטביעת האצבע שלנו כמידע פרטי? בינתיים, הביומטריה לסוגיה השונים הופכת לנפוצה יותר ויותר בחיינו: המאגר הביומטרי השנוי במחלוקת בקשר למרשם האוכלוסין (ראו החוק), בלשכות התעסוקה "חותמים אבטלה" באמצעות טביעת אצבע במכשיר "התייצבות מט", מי שאינם אמריקנים או אירופים נדרשים למסור בכניסה לארה"ב ולמדינות מסוימות באיחוד האירופי סריקת אצבע. מקומות עבודה מתקינים "שעון הנוכחות ביומטרי", וחלק ממכשירי "הטלפון" החכמים מאפשרים זיהוי ביומטרי. עיינו בחוק והבינו את ההסדרים שבו; ראו את פסק הדין שדחה עתירה ראשונה נגד חוקתיות החוק, ובחומר הרשות, את מאמרה הקצר של פרופ' נהון על המאבק בחוק, ומאמרו של מרציאנו על השיח הציבורי על המאבק.
105. [חוק הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע, התש"ע-2009](#)
106. קרין נהון "קול פרטי: הפוליטיקה של המאגר הביומטרי" **משפט, חברה ותרבות** ב 271 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)
107. # אבי מרציאנו "פרויקט הביומטריה הישראלי בעיתונות הכתובה המרכזית בישראל" **משפט, חברה ותרבות** ב 237 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)

יג. פרטיות במקום העבודה

רובנו מבליים חלק ניכר מחיינו במקום העבודה. מעסיקים משתמשים כיום באמצעי מעקב רבים אחרי העובדים: מצלמות, תוכנות למעקב גלישה ודוא"ל ברשת, איכון, מצלמות מעקב, זיהוי ביומטרי. דנו בפרטיות במקום העבודה אגב עניין *עמותת חברות הסייעוד*. ראו את פסק הדין של בית הדין הארצי לעבודה, בעניין *איסקוב-ענבר* שקבע כללים בעניין, ואת עניין *עירית קלאנסווה* שעסק בטביעת אצבע ביומטרית. לפי שעה, בית המשפט העליון נדרש לסוגיה רק בעקיפין. עיינו בעניין *זינגר נ' חברת יהב*. ראו את הנחית רשם מאגרי המידע בקשר לשימוש במצלמות מעקב, ואת פסק הדין של בית הדין האירופי לזכויות אדם.

108. חוק שוויון הזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988, ס' 2(א), 2א, 9:

2(א) לא יפלה מעביד בין עובדיו או בין דורשי עבודה מחמת מינם, נטייתם המינית, מעמדם האישי, הריון, טיפולי פוריות, טיפולי הפריה חוץ-גופית, היותם הורים, גילם, גזעם, דתם, לאומיותם, ארץ מוצאם, השקפתם, מפלגתם או שירותם במילואים, קריאתם לשירות מילואים או שירותם הצפוי בשירות מילואים כהגדרתו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986, לרבות מחמת תדירותו או משכו, כמשמעותו בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986, הצפוי להם, בכל אחד מאלה: (1) קבלה לעבודה; (2) תנאי עבודה; (3) קידום בעבודה; (4) הכשרה או השתלמות מקצועית; (5) פיטורים או פיצויי פיטורים; ...

2א(א) מעביד לא ידרוש מדורש עבודה או מעובד את הפרופיל הצבאי שלו, ולא יעשה שימוש בפרופיל הצבאי שלו, אם הגיע לידיו, בכל ענין המנוי בסעיף 2(א)(1) עד (6).

9(א) בתובענה של דורש עבודה או של עובד בשל הפרת הוראות סעיף 2, תהא חובת ההוכחה על המעביד כי פעל שלא בניגוד להוראות סעיף 2

...

109. חוק מידע גנטי, התשס"א-2000, ס' 29:

(א) מעביד לא ידרוש מעובד או ממועמד לעבודה (בסעיף זה - עובד) מידע גנטי, או לעבור בדיקה גנטית.

(ב) דרש מעביד מעובד מידע גנטי או לעבור בדיקה גנטית, בניגוד להוראות סעיף קטן (א), לא יפגע בעובד מחמת סירובו למסור מידע גנטי או לערוך בדיקה גנטית לענין קבלה לעבודה, קידום בעבודה, תנאי עבודה או פיטורים.

(ג) לא יעשה מעביד שימוש במידע גנטי או בתוצאה של בדיקה גנטית של עובד לרבות לענין קבלה לעבודה, קידום בעבודה, תנאי עבודה או פיטורים.

(ד) לשם שמירה על בריאותו של העובד רשאי השר, בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה ובאישור ועדת המדע, ועל אף הוראות סעיף קטן (א), לקבוע מקומות עבודה שבהם לצורך סוגי עבודה מסוימים נחוצה בדיקה גנטית;

(2) קבע השר כאמור בפסקה (1), רשאי מעביד, על אף הוראות סעיף קטן (א), לדרוש ממועמד לעבודה, לאחר שהודיע לו שהתקבל לעבודה וטרם תחילת עבודתו, לעבור בדיקה גנטית שתיערך תוך שמירה מרבית על פרטיותו; לאור תוצאות הבדיקה הגנטית שנערכה ינקוט המעביד, ככל הניתן, בכל האמצעים הדרושים כדי לאפשר למועמד לעבודה לעבוד באותו מקום עבודה, תוך שמירה על בריאותו.

110. עע 90/08 איסקוב נ' מדינת ישראל – הממונה על חוק עבודת נשים (2011), פס" 1, 3-4, 7-8, 10-13, 15-16, 18-26, 27-32, 34-41, 44-51, 54, 71, 87-88

111. עס"ק 14-04-7541 הסתדרות העובדים הכללית החדשה נ' עיריית קלנסווה (2017)

112. רע"א 2552/16 זינגר נ' חברת יהב חמיאס טכנולוגיות (1990) בע"מ (2016), פס" 5-1, 39-50

113. רשם מאגרי המידע, שימוש במצלמות מעקב במקום העבודה ובמסגרת יחסי עבודה, הנחיה 5/17

114. # Application 61496/08 Bărbulescu v. Romania (ECHR, 2017)

115. # עידית צימרמן "שאלה של פרטיות? הקלטה ללא ידיעת הצד המוקלט ביחסי עבודה" משפט, חברה ותרבות ב 371 (מיכאל בירנהק עורך, 2019)

116. # סע"ש 17-12-45564 (אזורי, ת"א) כהן נ' אל-על נתיבי אוויר לישראל בע"מ (2018)